

samtidig med at de har at betale Renter af den Kapital, Staten har indestaaende i Ejendommene. Følgen deraf vilde blive, at jo større denne Jordskat er, des mere vilde deres Ejendom synke i Værdi. Thi naar man vurderer en Ejendom som Landbrug, maa man regne med, hvad Indtægter og Udgifter den har, hvilke Byrder der hviler paa den, og samtidig med at den nye Jordrente steg, vilde Ejendommen synke tilsvarende i Værdi. Skatten vilde altsaa ingen Interesse have for Ejerne, de kunde se med stor Tryghed paa, at der blev lagt stor Skat paa alle andre Jordbrug, dem kom det jo ikke ved. Den Skat, de skulde betale, kom Staten til at bære, idet den fik saa meget mindre i Rente. Det forekommer mig ikke heldigt at skabe en Klasse Jordbrugere, der er stillede saaledes i Forhold til alle andre Jordbrugere, og jeg vil derfor mene, at det skulde man undgaa. Man skulde stille Landbrugerne i den Henseende ens. Det er en Fordel for disse smaa Brugere, at de faar Staten til at anbringe i Ejendommen alt det, som Jorden har kostet, og det er en betydelig Fordel for dem, at de faar Laan til deres Bygninger, saaledes at de ikke selv behøver at være i Besiddelse af nogen Kapital. Dermed skulde man ogsaa kunne klare sig, ligesom alle andre Landbrugere maa klare sig, og tage Tiderne, som de kommer, opgaende eller nedadgaende, saaledes at de paagældende ikke skulde være udelukkede fra som alle andre Mennesker, der er i Virksomhed, at have en Chance for at kunne tjene noget.

Naardette Omvurderingsspørgsmaal gaar ud, kan jeg for mit Vedkommende, i alt Fald saa vidt jeg skønner, i alt væsentligt tiltræde Lovforslaget, som det foreligger, og jeg vil antage, at Stillingen i mit Parti overvejende vil være den samme. Det synes mig blot, at der paa et enkelt Punkt kunde være en lille Smule større Klarhed, end der er. Der er ingen Tvivl om, at den, der bliver Ejer af et Jordbrug som dette, vil være berettiget til at sælge det, han har jo, naar bortses fra andre Bestemmelser, der findes i Lovforslaget, en Ejers fulde Raadighed derover. Det samme gælder Statshusmændene, de kan ogsaa sælge. Der er den Bestemmelse i Husmandsloven, at dersom man sælger til en Mand, som ikke fyldestgør Betingelserne for overhovedet at faa et Statshus, naar det oprettes, skal han udbetale Købesummen til Staten. Dersom det derimod gaar over til en anden Landbruger, som har de Betingelser, som kræves for at faa et Statshus, kan Statslaanet blive staaende, og der er i Husmandsloven gjort

den Undtagelse, at hvis det er en Søn, Svigersøn, Datter eller deres Børn, saa kan Statslaanet ogsaa blive staaende, selv om den, der overtager Ejendommen i Arv, egentlig ikke fyldestgør de Betingelser, der skulde til for at overtage Statslaanet. I dette Lovforslag er der intet om dette Forhold, og det Spørgsmaal kan derfor rejses, hvordan det vil stille sig, dersom en saadan Jordbruger sælger sin Ejendom til en anden, som ikke kunde have faaet den, den Gang den blev oprettet. Der staar i § 6 i Lovforslaget, at saa længe den vedkommende opfylder sine Forpligtelser, svarer sine Renter o. s. v., er Laanet uopsigeligt fra Statskassens Side ogsaa i Tilfælde af Ejerskifte. Spørgsmaalet er saa, om dette om Ejerskifte gælder ved almindelige Salg, thi at det vil gælde i Tilfælde af Arv, anser jeg for givet. Men om man skulde lade det gælde ogsaa overfor et almindeligt Salg til en anden Person, der egentlig ikke burde have haft et saadant Jordbrug, synes mig kunde gøres en lille Smule klarere.

I øvrigt mener jeg, at Lovforslagets Bestemmelser i det hele er gode. Vi er enige i den Størrelse, som de smaa Landbrug efter Lovforslaget skal have, og i den Maade, hvorpaa den første Vurdering skal finde Sted, for at Folk kan faa Jorden til en rimelig Pris, til den virkelige Pris, den Pris, som en forstandig Mand vilde give for Jorden for at drive Landbrug paa den — det maa man jo sige er den rimelige Pris. Ligeledes er vi enige i, at Staten lader Købesummen for Jorden indestaa, og at den yder Bidrag til Bygningerne. Bidraget er her sat til $\frac{7}{8}$ af, hvad Bygningerne koster, og man kunde jo mene, at det var at gaa lovlig vidt. Laanet er afdragsfrit i de første tre Aar, men afdrages derefter i Løbet af højst 33 Aar. Hvis det gaar godt i nogen Tid, vil Staten altsaa være dækket, og der maa ikke i Stedet gøres Laan, som overstiger den Sum, der oprindeligt er anbragt i Ejendommen.

Med disse Bemærkninger skal jeg anbefale Lovforslaget til velvillig Behandling og henstille, om man ikke skulde kunne enes om ved Siden af de Begunstigelser, som disse smaa Landbrugere ubetinget faar ved dette Lovforslag, at stille dem lige med alle andre Landbrugere overfor Chancerne i Livet.

Dækker: Ogsaa jeg er ligesom den sidste ærede Taler enig i, at den Jord, Staten har, bør søges fordelt til saadanne smaa Landbrugere, som kan drive et selvstændigt Erhverv derpaa, altsaa i Lodder